

Sisäministeriön vuosikertomus 2013

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

SISÄLLYSLUETTELO

Johdon katsaus . . . 3

Ledningens översikt . . . 5

Poliisitoimi . . . 6

Pelastustoimi . . . 8

Hätäkeskustoiminta . . . 10

Rajavartiolaitos . . . 12

Maahanmuuttohallinto . . . 14

Siviilikriisinhallinta . . . 16

Solid-rahastot . . . 16

Yhdenvertaisuus ja etnisten suhteiden edistäminen . . . 17

Talous ja henkilöstö . . . 18

Johdon katsaus

Sisäministeriö ja hallinnonala saavuttivat pääosin tavoitteensa vuonna 2013. – Tärkeitä positiivisia asioita olivat poliisin hallintorakenneuudistuksen eteenpäin vieminen ja maahanmuuttostrategian valmistuminen, summaa sisäministeri **Päivi Räsänen** vuotta 2013.

– Sisäministeriön hallinnonalalla on tehty merkittäviä hallintouudistuksia viime vuosina. On tärkeää, että muutostilanteissakin toiminnan taso on saatu pidetty hyvänä. Esimerkiksi hätäkeskuslaitoksen uudistusta arvioinut ryhmä totesi, että uudistus on parantanut hätäkeskustoiminnan laatua, lisää kansliapäällikkö **Päivi Nerg**.

Sisäministeri Päivi Räsänen korostaa, että sisäministeriössä ja hallinnonalalla on pyritty vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin etupainotteisesti. – Uudistukset on käynnistetty ajallaan ja suunniteltu hyvin, ministeri toteaa.

Kansliapäällikkö Nerg toteaa, että myös ministeriötasolla on menossa merkittäviä uudistuksia. – Olemme vahvasti mukana valtioneuvoston yhteisessä kehittämishankkeessa, jossa kootaan yhteen ministeriöiden hallintopalvelut. Lisäksi olemme voimakkaasti kehittäneet ministeriön omaa toimintaa, muun muassa organisaatiota uudistamalla ja ottamalla käyttöön uusia tietojärjestelmiä.

Sisäministeriöllä on merkittävä rooli myös harmaan talouden torjunnassa ja sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanossa. – Nykyaikana tarvitaan yhä enemmän laaja-alaista näkemystä yhteiskunnan turvallisuuteen ja talouteen vaikuttavista tekijöistä. Yhteistyötä ongelmien ennaltaehkäisemiseksi ei voi liikaa korostaa. Harmaan talouden torjunta ja sisäisen turvallisuuden ohjelma ovat hyviä esimerkkejä hallinnonalat ylittävästä yhteistyöstä, ministeri Räsänen summaa.

Rajanylityspaikkojen kehittämisohjelma käynnistettiin viime vuonna. – Nämä merkittävät panostukset itärajan rajanylityspaikkoihin ja henkilöstövoimavaroihin mahdollistavat sujuvan liikenteen itärajalla myös tulevaisuudessa. Tätäkin työtä tehdään poikkihallinnollisesti, kertoo kansliapäällikkö Nerg.

Sisäministeriön lainsäädäntöhankkeissa pyritään avoimeen vuorovaikutukseen sidosryhmien kanssa. Säädösvalmistelun perustana on ministeriön lainsäädäntösuunnitelma, jossa hankkeet on hallitusohjelman ja johdon edellyttämällä tavalla asetettu tärkeysjärjestykseen. – On tärkeää, että käymme keskustelua eri intressiryhmien kanssa valmisteluvaiheessa. Avoimuus ja eri näkökulmien huomioonottaminen ovat lainsäädäntötyön perusta, kansliapäällikkö Nerg toteaa.

Ministeri Räsänen ja kansliapäällikkö Nerg toteavat, että valtiontalouden tilanne tuo yhä haasteita lähivuosille. – Meidän on oltava yhä tehokkaampia ja turvattava resurssit oikeissa paikoissa. Vaikka emme ole vielä saavuttaneet tavoitettamme olla Euroopan turvallisin ja yhdenvertaisin maa, niin tavoite on kirkkaana mielessä, ministeri Räsänen ja kansliapäällikkö Nerg toteavat lopuksi.

Kannen kuvat: E. Jämsä, Antti Kokkola (Poliisit -sarja, 4. tuotantokausi), Johanna Mäkinen.

Vuoden 2014 alusta sisäasiainministeriön nimi muuttui sisäministeriöksi.

Det finska namnet sisäasiainministeriö ändrades till sisäministeriö vid ingången av 2014.

Kuva/bild: Laura Nissinen.

Poliisin sisäistä valvontaa pohtinut työryhmä luovutti raporttinsa ministerille syyskuussa.

Arbetsgruppen som utrett den interna övervakningen av polisen överlämnade sin rapport till ministern i september.

Kuva/bild: Laura Nissinen.

Ministeriön vuosijuhlaa vietettiin toukokuussa.

Ministeriets årsfest firades i maj.

Kuva/bild: Pasi Autio.

Sisäministeriö osallistui perinteiseen ministeriöiden väliseen budjettiruuhikisaan syyskuussa.

Inrikesministeriet deltog i den traditionella Budjettiruuhitävlingen mellan ministerierna i september.

Kuva/bild: Laura Nissinen.

Ledningens översikt

Inrikesministeriet och förvaltningsområdet nådde i stort sett sina mål för år 2013. – Positivt under 2013 var att omstruktureringen av polisförvaltningen framskred och migrationsstrategin blev färdig, summerar inrikesminister **Päivi Räsänen**.

– Under de senaste åren har betydande förvaltningsreformer gjorts inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Det är viktigt att vi har kunnat upprätthålla en hög nivå på verksamheten också i ändringssituationer. Utvärderingsgruppen för nödcentralsreformen konstaterade exempelvis att reformen har förbättrat kvaliteten på nödcentralsverksamheten, tillägger kanslichef **Päivi Nerg**.

Inrikesminister Päivi Räsänen framhäver att inrikesministeriet och förvaltningsområdet har försökt möta framtidens utmaningar i god tid. – Reformerna har inletts enligt tidtabellen och de har planerats väl, konstaterar ministern.

Kanslichef Nerg konstaterar att betydande reformer pågår också på ministerienivå. – Vi deltar aktivt i statsrådets gemensamma utvecklingsprojekt som har som mål att centralisera ministeriernas förvaltningstjänster. Dessutom har vi satsat på att utveckla ministeriets verksamhet bl.a. genom att reformera organisationen och ta i bruk nya informationssystem.

Inrikesministeriet har en betydande roll också i bekämpningen av grå ekonomi och genomförandet av programmet för den inre säkerheten. – I dessa tider behövs det en allt mer övergripande uppfattning om de faktorer som påverkar säkerheten och ekonomin i samhället. Samarbetet för att förebygga problem kan inte betonas nog. Bekämpningen av grå ekonomi och programmet för den inre säkerheten är goda exempel på det förvaltningsövergripande samarbetet, summerar minister Räsänen.

I fjol inleddes ett utvecklingsprogram för gränsövergångsställena. – Dessa betydande satsningar på gränsövergångsställena och personalresurserna vid östgränsen gör det möjligt att trafiken vid östgränsen också i framtiden löper smidigt. Även detta arbete bedrivs i förvaltningsövergripande samarbete, berättar kanslichef Nerg.

Inrikesministeriet har som mål att kommunikationen med intressegrupperna i samband med lagstiftningsprojekten ska vara öppen. Lagberedningen baserar sig på ministeriets lagstiftningsplan som tar upp projekten i den prioritetsordning som regeringsprogrammet och ledningen förutsätter. – Det är viktigt att vi i beredningsskedet för diskussioner med olika intressegrupper. Öppenhet och beaktande av olika synpunkter utgör en grund för lagstiftningsarbetet, säger kanslichef Nerg.

Minister Räsänen och kanslichef Nerg konstaterar att situationen inom statsfinanserna fortfarande medför utmaningar under de närmaste åren. – Vi måste vara allt effektivare och trygga resurserna på rätta ställen. Trots att vi ännu inte nått vårt mål om att Finland är Europas tryggaste och jämlikaste land har vi detta mål i färskt minne, konstaterar minister Räsänen och kanslichef Nerg avslutningsvis.

Poliisitoimi

Poliisin hallintorakenneuudistuksen kolmannen vaiheen toimeenpano oli vuonna 2013 leimaa-antava piirre koko poliisihallinnossa. Uuteen organisaatioon siirryttiin 1.1.2014. Poliisilaitosten määrä väheni 24:stä yhteentoista. Liikkuva poliisi ja Poliisin tekniikkakeskus hallinnollisina yksikköinä lakkautettiin. Liikkuvan poliisin henkilöstö ja tehtävät siirtyvät pääsääntöisesti poliisilaitoksiin ja Poliisin tekniikkakeskuksen henkilöstö Poliisihallitukseen. Aluehallintovirastojen poliisin vastuualueet lakkautettiin ja niiden henkilöstö tehtävineen siirtyi Poliisihallitukseen.

Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia valmistui

Sisäministeriö on ollut aktiivinen sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelussa ja toimenpiteiden käynnistämisessä ja vaikuttanut erityisesti vakavan parisuhde- ja läheisväkivallan estämiseksi kehitetyn riskinarviointimenetelmän (MARAK) käytön laajentamiseen.

Ministeriön johdolla valmisteltiin vuonna 2013 poliisin ennalta estävän toiminnan kokonaisstrategia, jossa visioksi määriteltiin: "Vähemmän rikoksia ja enemmän turvallisuutta – yhdessä ennakoivasti toimien". Poliisiosasto on vastannut myös perhe- ja lastensurmien ennaltaehkäisyyn liittyvien viranomaisten välisen tiedonvaihdon parantamista koskevien esitysten valmistelusta. Poliisin liikennevalvontastrategiaa on uudistettu yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa.

Lainsäädäntöhankkeet edenneet aikataulussa

Lainsäädäntöhankkeet ovat edenneet aikataulussa. Yksityisen turvallisuusalan lainsäädännön lisäksi on valmisteltu muun muassa poliisin hallintorakenteen uudistusta koskeva hallituksenesitys sekä siihen liittyvä Poliisiammattikorkeakoulua koskeva lainsäädännön uudistus.

Rahankeräyslainsäädännön osalta valmisteltiin lupamenettelyä joustavoittava osittaisuudistus ja samanaikaisesti jatkettiin laajemman uudistuksen toteuttamista. Poliisin henkilötietolainsäädäntöä koskeva hallituksen esitys viimeisteltiin. Poliisilain muun muassa salaisia tiedonhankintakeinoja koskeva osittaisuudistus toteutettiin. Ampumarata- ja ampuma-aselainsäädäntöä koskevan hallituksen esityksen valmistelua jatkettiin. Passilain uudistuksen myötä mahdollistettiin passin toimittaminen suoraan hakijalle. Passilain uudistusta jatkettiin passin sähköisen hakemusmenettelyn mahdollistamiseksi.

Täydennyspoliisijärjestelmää koskevien säädösmuutostarpeiden tarkastelu käynnistettiin. Todistajansuojelua koskevan lainsäädäntöhankkeen valmisteltua jatkettiin. Liikkumis- ja oleskeluluparajoituksia koskevat säännökset uudistettiin ja samassa yhteydessä näitä rajoituksia koskevat karttaliitteet saatettiin sähköiseen muotoon asetuksen liitteeksi. Rahapelimonopoliin liittyen valmisteltiin useita säännöksiä nykyisen monopolijärjestelmän ylläpitämiseksi

Turvallisuus on kehittynyt myönteiseen suuntaan

Poliisin yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavien muuttujien perusteella maamme turvallisuus on kehittynyt myönteiseen suuntaan. Rikoslakirikosten määrä on vähentynyt. Liikennerikoksia ja rattijuopumuksia oli selvästi edellisvuotta vähemmän. Yleistä järjestystä ja turvallisuutta mittaava katuturvallisuusindeksi nousi. Liikenneturvallisuusindeksin arvon oletetaan edelleen parantuvan. Poliisin ennaltaehkäisevällä työllä on onnistuttu luomaan edellytyksiä myönteiselle kehityssuunnalle.

Vuonna 2013 tehdyn Tiedebarometrin mukaan kansalaisten luottamus poliisiin on säilynyt vakaana. Kansalaisista 33 prosenttia tunsi hyvin suurta ja 53 prosenttia melko suurta luottamusta poliisiorganisaatiota kohtaan. Vuoden 2012 poliisibarometrin mukaan kansalaisista 48 prosenttia luotti poliisiin erittäin paljon ja 44 prosenttia melko paljon (keskiarvo 3,40).

Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä väheni

Poliisin yhteiskunnallista vaikuttavuutta toteuttavissa toiminnallisissa tulostavoitteissa onnistuttiin hyvin. Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä väheni yli seitsemällä prosentilla. Näiden rikosten selvitystaso laski hieman, 77,2 prosentista 76,9 prosenttiin. Pahoinpitelyrikoksia kirjattiin vuoden 2013 aikana 35 400, kun edellisvuoden vastaava luku oli 37 900. Törkeät pahoinpitelyt vähenivät neljällä prosentilla verrattuna aikaisempaan vuoteen.

Häiriökäyttäytymisen ja ilkivallan määrä yleisillä paikoilla pieneni. Myös vahingontekoja tuli ilmi vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vahingontekojen määrä oli 15 prosenttia edellisten kymmenen vuoden keskiarvoa pienempi.

Lapsiin ja nuoriin asianomistajina kohdistuneiden väkivaltatapausten määrä pieneni selvästi edellisvuodesta. Poliisin tietoon tulleiden seksuaalirikosten määrä laski.

Ilmitulleet lapsen seksuaaliset hyväksikäytöt ovat viime vuosina lisääntyneet huomattavasti. Rikoslaissa lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rangaistavuuden alan laajenemisesta sekä ilmoitusvelvollisuuden ja yleisen tietoisuuden lisääntymisestä johtuen yhä useampi aiemmin piiloon jäänyt seksuaalirikos tulee nykyisin poliisin tietoon.

A- ja B-kiireellisyysluokan hälytystehtävien kokonaismäärä laski 750 000:sta noin 681 000 hälytytykseen vuonna 2013. Keskimääräinen toimintavalmiusaika A-luokan kiireellisissä hälytystehtävissä on edelleen alle kymmenen minuuttia. A- ja B-kiireellisyysluokan hälytystehtävissä keskimääräinen toimintavalmiusaika on hieman aikaisempaa pidempi, 17,4 minuuttia.

Poliisitoimen yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2011	2012	2013
Rikoslakirikosten määrä, enintään	525 725	484 412	480 712
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999 = 100)	78,7	85,8	92,1
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999 = 100)	145,1	165,3	175,3
Kansalaisten kokema turvallisuuden tunne, keskiarvo vähintään (asteikko 1–4) 1 = erittäin vakava, 2 = melko vakava, 3 = ei kovin vakava, 4 = ei lainkaan vakava	–	3,40	–
Kansalaisten luottamus poliisin toimintaan, keskiarvo vähintään (asteikko 1–4) 1 = erittäin vähän, 2 = melko vähän, 3 = melko paljon, 4 = erittäin paljon	–	3,00	–

Pelastustoimi

Osana rakennepoliittista ohjelmaa hallitus päätti, että pelastustoimen aluejakoa uudistetaan vähentämällä pelastustoimen alueiden määrää nykyisestä 22:sta 11 alueeseen. Uusien pelastustoimen alueiden oli tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2016 alusta. Vuoden 2014 keväällä hallitus kuitenkin päätti julkisen talouden suunnitelmasta käymissään neuvotteluissa, että pelastustoimen aluejakoa ei muuteta, vaan säästöt haetaan rakenteellisilla muutoksilla.

Tulipalojen määrä väheni

Tulipalojen määrä (pois lukien maastopalot) väheni edellisistä vuosista ja enimmäismääräksi asetettu tavoite saavutettiin. Pelastuslaitosten tietoon tuli vuonna 2013 noin 13 600 tulipaloa, joista noin viidennes oli maastopaloja (noin 2 900) ja vajaa viidennes liikennevälinepaloja (noin 2 300). Vuonna 2013 rakennuspaloja oli runsas 5 700, mikä on noin 300 rakennuspaloa vähemmän edellisten vuosien keskiarvoon verrattuna. Arvioidut omaisuusvahingot vuonna 2013 (126 milj. euroa) vähenivät noin 8 milj. eurolla verrattuna vuosien 2010–2012 keskiarvoon.

Palokuolemien määrälle asetettua 5 vuoden keskiarvotavoitetta ei saavutettu, mutta keskiarvo väheni edellisestä vuodesta merkittävästi. Vuonna 2013 palokuolemia oli 58, mikä on historiallisen vähän. Pitkän ajan keskiarvo on ollut noin 100 palokuollutta vuodessa. Lähes kaikki palokuolemat tapahtuivat rakennuspaloissa. Yhtenä merkittävänä syynä palokuolemien määrän vähenemiselle on se, että hoitolaitosten turvallisuuden eteen on tehty merkittävästi työtä koko 2000-luvun ajan. Myös itsestään sammuvat savukkeet ovat mitä ilmeisimmin osaltaan vähentäneet palokuolemia. Tulipaloissa tapahtui myös vähemmän vakavia loukkaantumisia kuin aikaisempina vuosina.

Pelastuslaitoksilla 78 000 kiireellistä tehtävää

Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien keskimääräinen toimintavalmiusaika nousi 11 sekunnilla edellisestä vuodesta eikä asetettua tavoitetta saavutettu. Keskimääräisen toimintavalmiusajan nousulle ei ole annettavissa yksiselitteistä syytä.

Vuonna 2013 pelastuslaitoksilla oli yhteensä noin 107 000 pelastus- ja avunantotehtävää, joista kiireellisiksi oli luokiteltu noin 78 000 tehtävää. Tehtävien määrä vähentyi noin 4 200 tehtävällä vuosien 2012–2010 keskiarvosta. Kiireellisten tehtävien määrä laski edellisiin vuosiin verrattuna noin 5 000 tehtävällä ja kiireettömien tehtävien määrä nousi noin 800 tehtävällä.

Automaattisten paloilmoitinlaitteiden tarkistus- ja varmistustehtävien määrää on pyritty vähentämään laskuttamalla erheellisistä ilmoituksista aiheutuneita kustannuksia kiinteistöiltä. Viime vuonna tehtäviä oli noin 3 300 tehtävää vähemmän kuin ennätysvuonna 2010. Määrä on pudonnut selkeästi, vaikka samaan aikaan hätäkeskuksiin kytkettyjen paloilmoittimien määrä on noussut.

Pelastustoimen yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2011	2012	2013
Tulipalojen määrä (enintään pl. maastopalot)	11 967	10 792	10 655
- josta rakennuspalot (ml. rakennuspalovaarat)[1]	6 013	5 906	5 727
Palokuolemien määrä (5 vuoden keskiarvo, enintään)[2]	89	88	79
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien keskimääräinen toimintavalmiusaika (enintään, min)	9:27	9:25	9:36
Luottamus pelastustoimeen (% väestöstä)	96,0	–	–

[1] Lähde: Pelastusopisto.

[2] Tunnusluvussa on siirrytty käyttämään viiden vuoden keskiarvoa, joka vuosikohtaisia lukuja paremmin kertoo kehityksen suunnasta ja siksi soveltuu paremmin seurannassa käytettäväksi.

Selvitystyö pelastustoimen tutkimus- ja kehittämiskeskuksesta aloitettiin

Hallitusohjelmaan perustuen vuonna 2012 asetettiin työryhmä selvittämään mahdollisuutta luopua yleisestä väestönsuojien rakentamisvelvoitteesta. Työryhmä sai työnsä valmiiksi keväällä 2013 ja työryhmän selvitys luovutettiin määräajassa ministeriölle. Selvitys väestönsuojien rakentamista koskevien pelastuslain säännösten vaikutuksista suojien rakentamisen määrään ja kustannuksiin sekä asuntojen hintaan valmistui vuonna 2013.

Sisäministeriö aloitti selvitystyön pelastustoimen tutkimus- ja kehittämiskeskuksen perustamiseksi. Tavoitteena on pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistaminen. Selvitystyön on määrä valmistua huhtikuussa 2014.

Pelastustoimen henkilöstön lisä- ja täydennyskoulutuksen tarpeita selvittänyt työryhmä sai työnsä valmiiksi. Uutena selvityksenä aloitettiin vapaaehtoisen ja sivutoimisen henkilöstön koulutusjärjestelmän nykytilaa ja kehittämistarpeita koskeva selvitystyö.

Vaaratiedotelaki voimaan

Vuonna 2012 hyväksytty laki vaaratiedotteista tuli voimaan kesäkuussa 2013. Lain keskeisenä tavoitteena on parantaa kielellisten oikeuksien toteutumista ja selkeyttää tiedottamiseen liittyvää terminologiaa. Laissa määritellään myös tiedottamisen kanavat sekä viranomaiset, jotka voivat antaa vaaratiedotteen. Nuohousta koskevan pelastustoimen lainsäädännön muutostarpeita selvittävää esiselvityshanketta jatkettiin vuonna 2013.

Suomen ja Viron välinen pelastuspalvelusopimus allekirjoitettiin tammikuussa 2014. Sopimus koskee onnettomuuksien ehkäisemistä, niihin varautumista ja pelastustoimintaa. Suomi lähetti kansainvälisen pelastustoiminnan operaatioihin yhteensä 14 henkilöä vuoden 2013 aikana.

Pelastustoimi osallistui useisiin valtakunnallisiin turvallisuutta edistäviin kampanjoihin, joita olivat muun muassa Paloturvallisuusviikko, Päivä paloasemalla, Pohjoismainen palovaroitinpäivä 1.12., 112-päivä, kotitapaturmakampanja ja erityisesti peruskoulun 8-luokkalaisille suunnattu Nou Hätä -kampanja.

Pitkäaikainen pelastusylijohtaja Pentti Partanen jäi eläkkeelle syyskuussa 2013.

Hätäkeskustoiminta

Vuonna 2011 asetettu hätäkeskusuudistuksen toteutumista tarkastellut arviointiryhmä antoi raporttinsa kesäkuussa 2013. Arvioinnissa tarkasteltiin ensisijaisesti hätäkeskuspalvelujen laatua, asiantuntemusta ja toimintavarmuutta. Ryhmän arvion mukaan hätäkeskusuudistuksessa on onnistuttu parantamaan hätäkeskustoiminnan tasoa. Arviointiryhmä esitti jatkotoimenpiteitä hätäkeskustoiminnan näkökulmasta viranomaistoiminnan kokonaisuuden toimivuuden edistämiseksi. Hätäkeskusuudistus on myös johtanut koko viranomaisketjun eli pelastustoimen, poliisin ja sosiaali- ja terveystoimen toimintatapojen kehittämiseen ja toimintamallien valtakunnalliseen yhdenmukaistamiseen

Helsingin hätäkeskuksen toiminnot on siirretty Keravalle samoihin tiloihin Itä- ja Keski-Uudenmaan hätäkeskuksen kanssa. Pirkanmaan ja Satakunnan hätäkeskukset yhdistettiin Poriin vuonna 2013. Vuonna 2014 yhdistetään loput hätäkeskukset.

Hätäkeskuslaitoksen palveluja käyttävien viranomaisten toimintamallien yhteensovittamista seurattiin Hätäkeskuksen valtakunnallisen yhteistyöryhmän kokouksissa. Pelastustoimi on ottanut käyttöön yhteisesti sovitut kutsu- ja yksikkötunnukset.

Hätäkeskusuudistus on edennyt odotetusti.
Kuva: Hätäkeskuslaitos.

Hätäkeskustoiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2011	2012	2013
Hätäpuheluun vastataan 10 sekunnissa (%:ssa hätäpuheluista)	91	92	93
Hätäpuheluun vastataan 30 sekunnissa (%:ssa hätäpuheluista)	96	97	96
Hätäkeskustietojärjestelmän toimintavarmuus (käyttöaste, %)	100	100	100

Suomen ja Puolan aloitteesta Schengen-alueen itäisen maaulkorajan valtioiden sisäministerit tapasivat Lappeenrannassa. Ministerifoorumin tavoitteena on lisätä maiden välistä vuoropuhelua.

Rajavartiolaitos

Rajaturvallisuustilanne Suomen rajoilla ja Rajavartiolaitoksen valvomilla rajanylityspaikoilla on säilynyt vakaana. Schengen-ulkorajan rajanylityspaikoilla paljastettujen laittoman maahantulon tapausten määrä on pysynyt vuoden 2012 tasolla. Sisärajoilla tai sisämaassa havaittujen tapausten määrä on kasvanut hieman. Schengenin ulkorajat ylittävässä lentoliikenteessä on laittoman maahantulon riski suurin Turkin ja Kaukoidän lennoilla. Maasto- ja merirajoilla tilanne on säilynyt rauhallisena. Venäjän rajavartiopalvelu on ennalta ehkäissyt tehokkaasti Suomeen suuntautuvan laittoman maahantulon yrityksiä.

Ihmisten vapaa liikkuvuus Euroopassa perustuu toimivaan Schengen-järjestelmään. Suomi liittyi yhdessä muiden EU- ja Schengen-ulkorajavaltioiden kanssa eurooppalaiseen ulkorajojen valvontajärjestelmään (EUROSUR). Rajavartiolaitoksen perustama kansallinen koordinaatiokeskus ylläpitää ja vaihtaa tilannekuvaa muiden koordinaatiokeskusten kanssa ja tarvittaessa koordinoi yhteisiä operaatioita.

Laiton maahantulo EU-alueelle kääntyi selvään kasvuun. Euroopan unionin rajaturvallisuuden suurimmat haasteet ovat Välimeren alueella. Syyrian ja Libyan epävakaus vaikuttavat laittoman maahantulon tilanteeseen EU:n alueella pitkään. Rajavartiolaitos osallistui EU:n rajaturvallisuusviraston koordinoimiin operaatioihin henkilöstöllä, aluksilla ja ilma-aluksilla erityisesti Välimeren alueella.

Rajanylitysliikenne kasvoi

Itäliikenteen sujuvuus ja turvallisuus on Suomelle tärkeää. Venäläisten matkailijoiden arvioidaan jättäneen Suomeen yli miljardi euroa vuonna 2013. Rajavartiolaitos aloitti rajanylityspaikkojen kehittämisohjelman toimeenpanon yhdessä Tullin ja Liikenneviraston kanssa. Hankkeessa uudistetaan itärajan rajanylityspaikkojen liikenneväyliä, rakenteita, varustelua ja henkilöstövoimavaroja kasvaneen liikenteen mukaiselle tasolle. Imatran, Nuijamaan ja Vaalimaan rajanylityspaikkojen uudistushankkeet valmistuvat vuonna 2014. Samalla henkilöliikenteen tarkastusprosessia tehostetaan.

Rajavartiolaitoksen valvontavastuulla olevilla EU:n ulkorajan rajanylityspaikoilla henkilöiden kokonaisliikennemäärä oli 17,8 miljoonaa, joka on noin 1,3 miljoonaa rajanylitystä enemmän kuin vuonna 2012 (+8 %). Itärajan osuus tästä oli noin 12,9 miljoonaa matkustajaa. Rajaliikenne kasvoi itärajan kansainvälisillä rajanylityspaikoilla noin kahdeksan prosenttia ja junaliikenteessä 21 prosenttia.

Helsinki-Vantaan lentoasema on tärkeä Aasian liikenteen solmukohta Euroopassa. Lentoasemien ulkorajaliikenne kasvoi seitsemän prosenttia. Helsingin ja Pietarin välinen matkusta- ja-alusliikenne on vakiintunut.

Ministeri Räsänen tutustui merivartioston toimintaan Länsi-Suomen merivartiostossa.

Merellistä turvallisuutta ylläpidetään yhteisvastuullisesti

EU:n merellisen turvallisuuden yhteistyö syvenee. Rajavartiolaitos toimi puheenjohtajana EU:n komission Cooperation–hankkeessa, joka tukee yhteisen eurooppalaisen merellisen tietojenvaihtoympäristön kehittämistä. Suomi toimi myös Itämeren rajavalvontayhteistyön puheenjohtajamaana. Yhteistyön keskeisenä päämääränä on torjua merialueen rajat ylittävää rikollisuutta.

Merellisen turvallisuuden haasteissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia ja alusliikenne Suomenlahdella on säilynyt vilkkaana. Meripelastustehtävien määrä on ollut lievässä nousussa ja kaikkiin merihätätapauksiin kyettiin osoittamaan apua. Rajavartiolaitoksen johdolla valmisteltiin poikkihallinnollinen monialaisiin merionnettomuuksiin varautumisen suunnitelma yhdessä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa.

Rajavartiolaitoksen sopeuttamisohjelma edennyt suunnitellusti

Rajavartiolaitos käynnisti talouden sopeuttamisohjelman toimeenpanon. Ohjelman tavoitteena on toimeenpanna hallituksen päättämät säästövelvoitteet ja hallita kustannusten nousun vaikutukset. Ohjelman toteutus on edennyt pääosin suunnitellussa aikataulussa. Vuonna 2013 sisäasiainministeri teki päätökset Lapin rajavartioston Utsjoen, Siilastuvan, Karhutunturin ja Virtaniemen rajavartioasemien sekä Raja- ja merivartiokoulun Espoon koulutuskeskuksen lakkauttamisista. Lakkautettavien yksiköiden toiminnot siirtyvät muihin Rajavartiolaitoksen yksiköihin vuoden 2014 aikana.

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2011	2012	2013
Rajaturvallisuuden ylläpitäminen (1–5)	3,9	3,9	3,9
Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen (1–5)	4,3	4,6	4,6
Viranomaisavun tuominen harvaan asutuille alueille (1–5)	4,1	3,9	4,0
Merellisen turvallisuuden lisääminen (1–5)	4,3	4,3	4,4
Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen (1–5)	3,8	3,9	3,8
Kustannusvaikuttavuus (ind)	113	116	115
Painotetut suoritteet (1000 kpl)	111 958	115 700	115 964
Kustannukset (milj. euroa)	239,7	245,7	253,3

Maahanmuuttohallinto

Valtioneuvosto antoi 13.6.2013 periaatepäätöksen Suomen maahanmuuttostrategiasta. Maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategiassa tavoitteet on ryhmitelty kolmeen teemaan: Suomi on turvallisesti avoin, jokainen löytää paikkansa ja moninaisuus on arkea.

Strategian tavoitteiden mukaisesti maahanmuutto on ennakoitua ja hallittua ja se edistää väestön hyvinvointia sekä vahvistaa Suomen kilpailukykyä. Maahanmuuttajat voivat hyödyntää osaamistaan ja osallistua yhteiskunnan rakentamiseen. Kansainvälistyvässä Suomessa arvostetaan moninaisuutta ja yhdenvertaisuus sekä tasa-arvo kuuluvat kaikille. Strategian tueksi laadittavan poikkihallinnollisen toimeenpano-ohjelman valmistelu käynnistyi loppukesällä sisäministeriön johdolla.

Turvapaikkamenettely on nopeutunut

Turvapaikkamenettelyä on pyritty tehostamaan parantamalla viranomaisten välistä yhteistyötä ja työn organisointia. Turvapaikkamenettelyyn sisältyy Maahanmuuttovirastolle, Poliisille ja Rajavartiolaitokselle kuuluvia työvaiheita.

Hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti turvapaikkahakemusten käsittely on nopeutunut. Vastaanoton kokonaiskustannuksia on sopeutettu hakijoiden määrää ja käsittelyaikojen lyhenemistä vastaavasti. Kielteisestä turvapaikkapäätöksestä johtuvat käännytykset pyritään panemaan täytäntöön nykyistä nopeammin.

Maahanmuuttohallinnolle on asetettu keskeisten maahanmuutto- ja kansalaisuushakemusten käsittelylle tavoiteajat. Vuonna 2013 kaikissa seurantakohteissa käsittelyajat lyhenivät edellisestä vuodesta. Seurantakohteista tavoiteajat alitettiin opiskelijan oleskelulupien käsittelyssä. Sen sijaan muissa suoritteissa käsittelyaikatavoitteita ei saavutettu.

Kuntapaikkatilanne on edelleen vaikea eikä kuntapaikkoja ole riittävästi osoittaa kaikille niitä tarvitseville kiintiöpakolaisille ja oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille. Kuntaan sijoituksen odotusaikatavoitetta ei saavutettu.

Ministeriön maahanmuutto-osaston uusi ylijohtaja Jorma Vuorio esitteli toimittajille maahanmuuttostrategiaa.

Syyrian kriisi keskeinen teema EU-yhteistyössä

Lainsäädäntöä kehitettiin saattamalla voimaan direktiivit pitkään oleskelleiden kolmannen maan kansalaisten asemasta, paluudirektiivi ja yhdistelmälupadirektiivi.

Vuoden aikana valmistui työryhmän selvitys ihmiskaupan uhrin auttamista koskevan lainsäädännön kehittämiseksi.

EU:n ja Venäjän välillä tehtyä takaisinottosopimusta koskeva Suomen ja Venäjän välinen täytäntöönpanopöytäkirja sekä Suomen ja Kosovon välinen takaisinottosopimus tulivat voimaan vuonna 2013.

Yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä on ollut yksi sisäministeriön painopisteistä EU-politiikassa. Yhteiseurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän myötä turvapaikkahakemusten käsittelyn säännöt ja menettelyt yhdenmukaistuvat koko EU:ssa, mikä paitsi tehostaa menettelyä, myös takaa turvapaikanhakijoiden oikeusturvan. Suomessa säädösten kansallinen täytäntöönpano aloitettiin vuoden 2013 aikana ja säännökset on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään vuoden 2015 heinäkuussa.

Euroopan unioniin kohdistuvien maahanmuuttopaineiden hallinta ja etenkin Syyrian kriisi ja siitä johtuva pakolaisongelma olivat keskeisiä teemoja EU-tason yhteistyössä vuonna 2013. Suomi osallistui Syyrian pakolaistilanteen lievittämiseen antamalla humanitaarista apua ja päättämällä vastaanottaa 500 syyrialaispakolaista vuoden 2014 pakolaiskiintiössä.

Maahanmuuttohallinnon yhteiskunnallinen vaikuttavuus	**2011**	**2012**	**2013**
Käsittelyaika keskimäärin (vrk)			
Maahanmuutto			
• **työntekijän oleskelulupa** (sis. TE-toimiston osapäätöksen)	108	110	90
• **opiskelijan oleskelulupa**	38	18	19
Kansainvälinen suojelu, kokonaiskäsittelyaika ilman muutoksenhakua			
• **turvapaikka** (kaikki)	263	250	190
• **normaali menettely**	370	332	259
• **nopeutettu menettely**	97	82	58
Kansalaisuushakemukset, kokonaiskäsittelyaika			
• **kansalaisuushakemukset** (kaikki)	373	381	317
Maahanmuuttoviraston päätösten pysyvyys muutoksenhaussa (%)[1]	98,4	99,6	98,0
Kuntaan sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa, keskimäärin enintään kk[2]	3,8	3,8	3,8

[1] Tavoitteena on, että niiden muutoksenhakutuomioistuinten päätösten, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan sillä perusteella, että virasto on tehnyt laintulkinta- tai menettelyvirheen on alle 5% valitusten kokonaismäärästä. Niitä päätöksiä, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan olosuhteiden perusteella, ei oteta tässä huomioon.

[2] Oleskeluluvan myöntämiseen tiedoksisaannista kuntaan muuttoon kuluva aika.

Siviilikriisinhallinta

Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksiin liittyvien asioiden yhteensovittamista eri hallinnonalojen kanssa on tehostettu. Suomen osallistuminen siviilikriisinhallintaan nousi hieman edellisvuodesta ja asiantuntijoiden määrä kasvoi vuoden aikana 120:en. Tavoitteeksi asetettuun 150 asiantuntijan tasoon ei vielä ylletty. Eniten asiantuntijoita työskenteli poliisi- ja rajaturvallisuustehtävissä (yli 50 %) ja oikeushallinnon tehtävissä (noin 10 %). Naisten osuus on säilynyt korkeana (30–40 %). Osallistuminen tapahtui EU:n, YK:n, Etyjin ja Naton kriisinhallintaoperaatioissa. Uusi ja vaativa EU-operaatio käynnistyi suomalaisjohdossa Libyassa.

Solid-rahastot

Sisäministeriön hallinnoimien sisäasioiden EU-rahastojen (SOLID-rahastot) kautta rahoitettiin vuonna 2013 mm. ulkorajavalvonnan kehittämistä, kiintiöpakolaisten uudelleensijoittamistoimintaa, kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista sekä vapaaehtoisen paluun toimia. SOLID-rahastoista rahoitettiin hankkeita vuonna 2013 yhteensä noin 20 miljoonalla eurolla.

Suomi lähetti siviilikriisinhallintatehtäviin 120 asiantuntijaa.

Ministeriö osallistui Educa-messuille yhdenvertaisuusteemalla.

Kuva: Pasi Autio.

Yhdenvertaisuus ja etnisten suhteiden edistäminen

Vuonna 2013 sisäministeriö kehitti yhdenvertaisuussuunnittelun ohjeistusta julkaisemalla oppaan yhdenvertaisuussuunnittelusta oppilaitoksissa. Lisäksi laadittiin ohje säädösvalmistelijoille yhdenvertaisuusvaikutusten arvioinnista ja testattiin vaikutusarvioinnin menetelmiä Maahanmuutto 2020 -strategian valmistelussa.

Sisäministeriö koordinoi myös kansallista syrjinnän seurantajärjestelmää, jonka tehtävä on kerätä ja analysoida tietoa eri väestöryhmiin kohdistuvasta syrjinnästä ja syrjintäkokemuksista eri elämän alueilla. Poikkihallinnollinen seurantaryhmä laati myös toimintasuunnitelman syrjinnän seurannan toteuttamiseksi vuosille 2014–2017.

Sisäministeriön koordinoimaa kansallista syrjinnän vastaista tiedotuskampanjaa (EU-rahoitteiset YES-hankkeet 2007–2015) toteutettiin yhdessä muiden ministeriöiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO kohdisti toimintaansa erityisesti asiallisen yhteiskunnallisen keskustelun ja nuorten mahdollisuuksien edistämiseen. Neuvottelukunta ja alueelliset ETNOt osallistuivat myös kansainväliseen yhteistyöhön hyvien suhteiden indikaattoreiden kehittämiseksi.

ETNOn uusiksi rasismin vastaisiksi Hyvän tahdon lähettiläiksi nimitettiin Anna Abreu, Daco Junior ja Michaela Moua.
Kuva: Anna Äärelä.

Talous ja henkilöstö

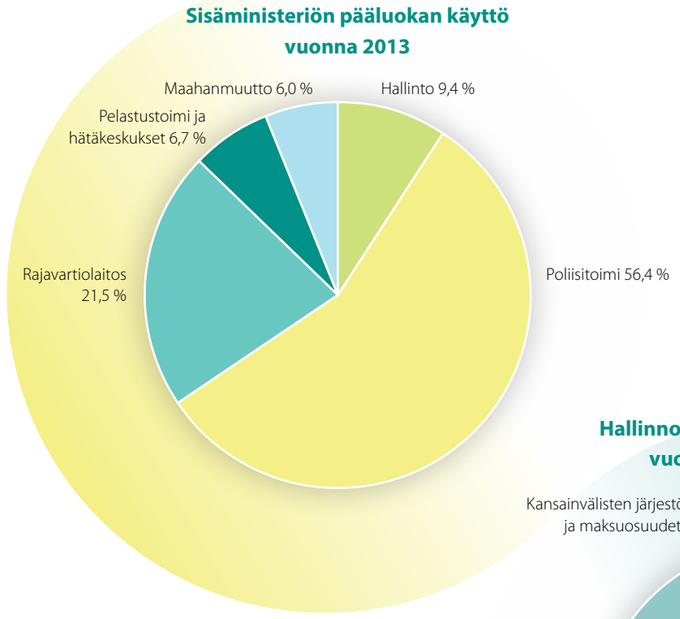
Sisäministeriön pääluokan käyttö vuonna 2013		
Hallinto	123 339 801	9,4 %
Poliisitoimi	736 707 333	56,4 %
Rajavartiolaitos	280 651 383	21,5 %
Pelastustoimi ja hätäkeskukset	87 962 502	6,7 %
Maahanmuutto	78 628 460	6,0 %
Yhteensä	**1 307 289 478**	100,0 %

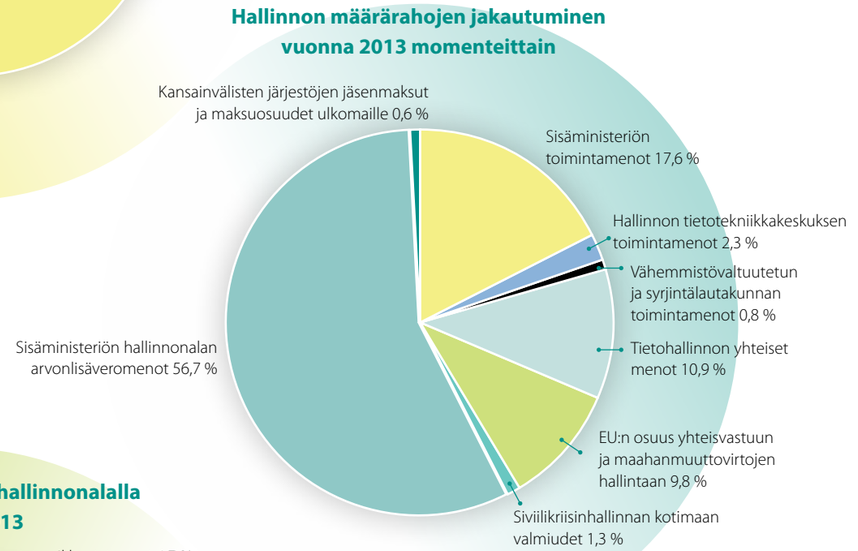
Hallinnon määrärahojen jakautuminen vuonna 2013 momenteittain		
Sisäministeriön toimintamenot	21 720 570	17,6 %
Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot	2 887 146	2,3 %
Vähemmistövaltuutetun ja syrjintälautakunnan toimintamenot	955 626	0,8 %
Tietohallinnon yhteiset menot	13 435 737	10,9 %
EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan	12 098 758	9,8 %
Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet	1 572 921	1,3 %
Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	69 880 762	56,7 %
Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille	788 280	0,6 %
Yhteensä	**123 339 801**	100,0 %

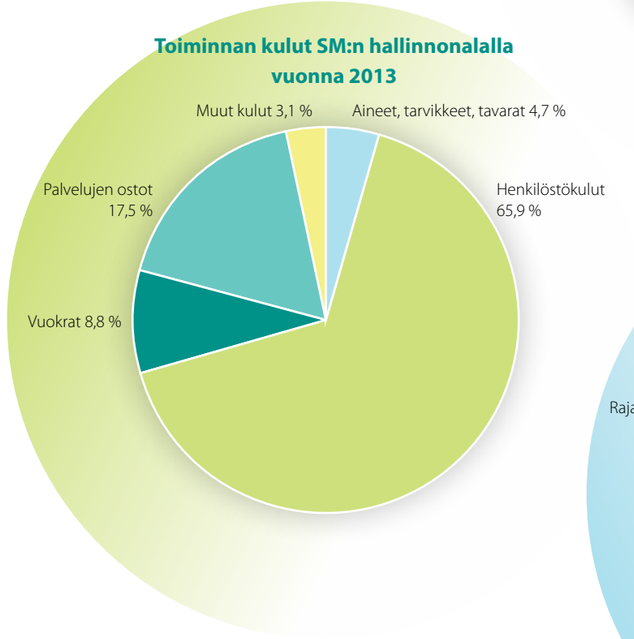
Toiminnan kulut SM:n hallinnonalalla vuonna 2013 (Näissä luvuissa on mukana myös muiden kuin SM:n oman pääluokan käyttö)		
Aineet, tarvikkeet, tavarat	61 535 503	4,7 %
Henkilöstökulut	869 985 229	65,9 %
Vuokrat	116 530 266	8,8 %
Palvelujen ostot	230 951 471	17,5 %
Muut kulut	40 290 014	3,1 %
Yhteensä	1 319 292 483	100,0 %

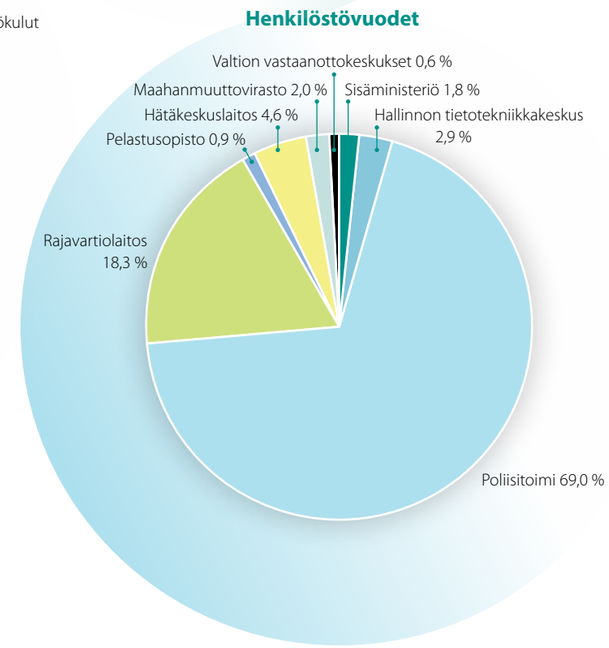
Henkilötyövuodet		
Sisäministeriö	267	1,8 %
Hallinnon tietotekniikkakeskus	435	2,9 %
Poliisitoimi	10 364	69,0 %
Rajavartiolaitos	2 747	18,3 %
Pelastusopisto (ml. Kriisinhallintakeskus)	134	0,9 %
Hätäkeskuslaitos	684	4,6 %
Maahanmuuttovirasto	307	2,0 %
Valtion vastaanottokeskukset	88	0,6 %
Yhteensä	**15 026**	100,0 %

Vähemmistövaltuutetun toimiston ja syrjintälautakunnan htv:t sisältyvät sisäasiainministeriön lukuun.

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

PL 26, 00023 Valtioneuvosto
PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi